

Uppföljande granskningar

Rapport

Säters kommun

KPMG AB

2019-01-17

Antal sidor 10

Innehållsförteckning

1	Inledning/bakgrund	2
1.1	Syfte	2
1.2	Revisionskriterier	2
1.3	Metod	2
2	Resultat av granskningen	3
2.1	Kommunens bostadsförsörjning	3
2.2	Grundskolans ledningsfunktion	5
2.3	Intern kontroll	6
2.4	Behörighet och loggkontroll	8
3	Sammanfattande bedömning	10

1 Inledning/bakgrund

Vi har av Säter kommuns revisorer fått i uppdrag att följa upp tidigare revisionsrapporter. Detta med anledning av att de granskningsinsatser som genomförts ska leda till att verksamheterna utvecklas.

1.1 Syfte

Syftet med granskningen är att följa upp vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade förbättringsområden/rekommendationer avseende följande granskningar:

- Granskning av kommunens bostadsförsörjning, 2013
- Granskning av grundskolans ledningsfunktion, 2015
- Intern kontroll, 2015
- Behörighet och loggkontroll, 2016

1.2 Revisionskriterier

Uppföljningen utgår från de bedömningar och rekommendationer som lämnades i respektive granskningsrapport samt utifrån de missiv som ansvarig nämnd lämnade som svar till revisionen efter det att granskningen kommunicerats.

1.3 Metod

De fyra för uppföljningen aktuella granskningsrapporterna med tillhörande missiv samt styrelsernas/nämndernas svar på respektive granskning har granskats. Utifrån detta underlag har ett antal frågor upprättats. Ansvariga tjänstemän har ombetts att besvara ett antal frågor rörande vilka åtgärder som vidtagits.

2 Resultat av granskningen

I följande avsnitt presenteras respektive granskning som genomfördes 2013-2016. Först framställs de rekommendationer som framkom av tidigare genomförd granskning följt av respektive nämnd eller kommunstyrelsens åtgärder/kommentarer utifrån rekommendationerna. Efter varje granskning presenteras vår bedömning och slutligen ges vår sammanfattande bedömning.

2.1 Kommunens bostadsförsörjning

Syftet med granskningen som genomfördes 2013 var att bedöma om kommunens styrning, ledning och kontroll av bostadsförsörjningen var ändamålsenlig och uppfyllde gällande lagkrav. Den bedömning som gjordes utifrån granskningen var att kommunens proaktiva arbete för att komma tillrätta med bostadsbristen var tillfredsställande. I samband med granskningen riktades det kritik mot fyra områden rörande bostadsförsörjningen.

2.1.1 Rekommendationer till kommunstyrelsen

- Det framkom i granskningen att den politiska styrningen samt ansvaret inom förvaltningsorganisationen gällande bostadsförsörjning upplevdes otydligt. Kommunstyrelsen bör säkerställa att det finns en tydlighet i såväl den politiska styrningen som ansvaret inom förvaltningsorganisationen i frågor gällande bostadsförsörjning.
- I granskningen framkom att kommunen saknar en fristående bostadsförsörjningsplan. Kommunen rekommenderades att utarbeta en fristående bostadsförsörjningsplan med utgångspunkt i befintliga styrdokument och strategier.
- I granskningen framkom att det på sikt fanns en risk för brist på särskilt boende. För att kommunen inte skulle riskera att inte uppfylla lagstadgade krav rekommenderades de att vidta åtgärder för att påskynda ombyggnaden alternativt nybyggnad av särskilt boende. Kommunen uppmanades även att bevaka att nu aktiverad planering för ombyggnad alternativt nyproduktion av särskilda boenden får effekt samt att följa utvecklingen av tillgängliga bostäder i det ordinarie bostadsbeståndet.
- I granskningen framkom att ansvarsfrågorna mellan kommunen och det kommunala bostadsbolaget inte var tillräckligt tydliggjorda. Kommunen rekommenderas att tydliggöra ansvarsgränssnittet mellan kommunen och Säterbostäder.

2.1.2 Åtgärder/Kommentar från kommunstyrelsen

- Åtgärder/kommentar från samrådsgruppen: Det har beslutats av kommunstyrelsen att införa en samrådsgrupp där samtliga nämnder och bolag är representerade. Gruppens uppgift är att samråda och bereda kommunstrategiska processer såsom bostadsförsörjningsprocessen (stående punkt varje månads sammanträden). Kommunchef är sammankallande till mötet och kommunstyrelsens ordförande är ordförande. Även oppositionen är representerade i samrådsgruppen.
- Åtgärder/kommentar från bostadsgruppen: Varje tisdag träffas representanter för samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen och Säterbostäder AB för att arbeta med aktuella bostadsärenden där externa aktörer vill bygga i Säter. Gruppen är en tjänstemannagrupp där varje deltagare representerar sin organisation. Gruppen fungerar beredande inför eventuella politiska beslut. Utöver detta hålls även möten med Säterbostäder i en ägardialog enligt ett fast schema.
- Version 2 av bostadsplan antogs av Kommunfullmäktige under våren 2018. I samband med antagandet av planen så gav Kommunfullmäktige kommunstyrelsen samhällsbyggnadsnämnden och Säterbostäder olika uppdrag som knyter an till berörd bostadsplan.
- Beslut om ett nytt särskilt boende togs av kommunfullmäktige år 2016. Boendets placering antogs år 2017 efter ett planprogram med olika placeringar som varit ute på samråd. Detaljplanen för det nya särskilda boendet går upp i kommunstyrelsen 2018-11-05 för att därefter gå mot kommande kommunfullmäktige. Under 2018 var en genomförandeplan/programhandling för det särskilda boendet ute på remiss till alla bolag och nämnder. Socialnämnden beslutade att yttra sig att det särskilda boendet behöver ha 70 platser för att klara behovet (KF beslut var från början 60-65 platser). Programhandlingen baseras nu på 70 platser. Nästa steg är att detaljplanen antas och att kommunfullmäktige godkänner programhandlingen och ger i uppdrag att gå vidare med projektering.
- Säterbostäder börjar byggnation av 74 centrala lägenheter i november och de utreder på uppdrag av kommunfullmäktige att omvandla det gamla särskilda boendet till seniorbostäder alternativt trygghetsbostäder.
- Gränsdragningsfrågan mellan Säterbostäder och kommunen hanteras löpande på ägardialog samt samrådsgrupp. Samverkan mellan kommunens och dess bolag upplevs som tydligare än tidigare tack vare detta.

2.1.3 Vår bedömning

Efter genomförd uppföljning är vår bedömning att kommunstyrelsen har genomfört eller påbörjat arbetet med de förbättringsområden/rekommendationer som framgick i granskningen av kommunens bostadsförsörjning från 2013.

Vid kontakt med samhällsbyggnadschefen fick vi informationen om att regeringen har fattat beslut om en förenkling av planprocessen. Detta skulle kunna innebära bland annat, färre detaljplaner då kommunen får större möjlighet att bedöma om det finns ett behov av detaljplan eller ej. Om någon detaljplan inte behövs kan byggprocessen i vissa fall förkortas väsentligt vilket skulle snabba upp byggandet. Förvaltningen har höjt deras planberedskap och genomförandekapacitet avseende detaljplaner då det är en av de viktigaste faktorerna för att skapa en bra grund för nya bostäder och externa etableringar.

Kommunstyrelsen har även gett kommunchefen i uppdrag att ta fram förslag om handlingsalternativ avseende särskild boende i Sätters kommun. Arbetet har påbörjats och utgångspunkten skall vara att kommunen långsiktig skall erbjuda särskild boende platser med likvärdig standard i Säter. Att noggrant räkna på den mest långsiktigt lönsamma lösningen för Sätters kommun avseende utökningen av platser inom äldreomsorgen ligger också i uppdraget.

Efterfrågan på attraktiva lägenheter för ungdomar och för äldre som vill flytta från villan, kan skapa omsättning på villamarknaden då det är ett omfattande arbete att bygga nytt. Samhällsbyggnadsförvaltningen menar att de behöver en bättre planberedskap för lägenheter i attraktiva områden. Dessutom menar förvaltningen att man bör bjuda in externa aktörer att bygga flerbostadshus som bland annat kan lösa bristen på flerbostadshus i Sätters kommun.

2.2 Grundskolans ledningsfunktion

Revisionen genomförde 2015 en granskning av grundskolans ledningsfunktion med syfte att granska rektorernas arbetssituation inom grundskoleverksamheten fokuserat till ledningsfunktionen. Den bedömning som gjordes utifrån granskningen var att det fanns brister i rektorernas pedagogiska ledarskap. I samband med granskningen lämnades det fem förslag på åtgärder med syfte att möjliggöra ett tillfredsställande pedagogiskt ledarskap.

2.2.1 Rekommendationer till barn- och utbildningsnämnden

Nedan presenteras de rekommendationer som lämnades i samband med granskningen samt vilka åtgärder Säter kommun har vidtagit med anledning av rekommendationerna.

- Huvudmannen bör genomföra en genomlysning av rektors arbetsuppgifter. Dessutom bör huvudman i samråd med rektor se över gällande rutiner som riskerar att skapa merarbete för rektor.
- Rektorerna bör formalisera biträdande rektor/ledningsresurs uppdrag i delegationsordningen samt säkerställa att ansvarsfördelningen förmedlas till berörd personalgrupp.
- Huvudmannen föreslås stärka ledningsgruppen och utöka dess funktion. Ledningsgruppen skulle exempelvis kunna fastställa ramar för lärarna att arbeta inom

samt även fungera som en handledningsgrupp och forum för kollegialt lärande mellan skolledarna och förvaltningsledningen

- Huvudmannen bör se över om och på vilket sätt en rektor som deltar i utbildning kan få avlastning och stöd istället för kompensation i tid.
- Huvudmannen bör kontinuerligt följa upp och revidera beslut för att säkerställa att rektor kan leda det pedagogiska arbetet och verka för utbildningens utveckling i enlighet med gällande lag.

2.2.2 Åtgärder/Kommentar från nämnden

Utifrån erhållna svar är samtliga frågor hanterade, men det är en pågående process där förvaltningen hela tiden har örat mot rälserna för att tidigt fånga problem i uppdragen och i ledningsgruppen. Det sker kontinuerligt uppdateringar av blanketter och annat material som används i arbetet. I framtagandet av gemensamma funktioner så som en ny plattform använder de sig av ett processinriktat ledarskap där alla nivåer bidrar och föreslår hur man ska ta arbete framöver. Det gör att centrala beslut förankras i ledningsgruppen.

2.2.3 Vår bedömning

Efter genomförd uppföljning är vår bedömning att barn- och utbildningsnämnden har genomfört eller påbörjat arbetet med de flesta förbättringsområden/rekommendationer som framgick i granskningen av grundskolans ledningsfunktion från 2015.

Nämnden har upprättat nya mål och fastställt en definition av rektors roll. Sedan har förändringar av struktur inom förvaltningens organisation arbetats fram för att ge förutsättningar att säkerställa och följa upp ledarskapet. Det framkommer av uppföljningen att Barn- och utbildningsnämnden fortsätter kontinuerligt att utveckla arbetet med intern kontroll. Ett av syftena med den interna kontrollen är att stödja rektorerna med att komma ihåg vissa väsentliga arbetsuppgifter och beslut. Genom interkontrollen samordnas och påminns rektorerna om när vissa beslut ska fattas och när vissa arbetsuppgifter ska genomföras. Dessutom har nämnden beslutat om en delegationsordning. Ett av syftena med delegation är skapa en effektivare förvaltning genom att beslutsvägarna blir kortare och handläggningen snabbare. Detta skall bidra till effektivitet i förskolans/skolans verksamhet där beslutsfattandet, så långt möjligt, skall ske i samråd med elever, föräldrar, skolpersonal och andra berörda.

2.3 Intern kontroll

Granskningen som genomfördes 2015 hade som syfte att bedöma om den interna kontrollen hade varit tillräcklig och ändamålsenlig samt om verksamheterna hade varit effektiva och uppfyllt kommunens mål. Den bedömning som gjordes utifrån granskningen var att kommunen hade tillfredsställande system och rutiner för en tillfredsställande intern kontroll. Dessa system och rutiner fungerade ändamålsenligt i

vissa verksamheter men behövdes förbättras i andra. I samband med granskningen lämnades fem rekommendationer till kommunstyrelsen i syfte att utveckla verksamheten ytterligare.

2.3.1 Rekommendationer till kommunstyrelsen

Nedan presenteras de rekommendationer som lämnades i samband med granskningen samt vilka åtgärder Säter kommun har vidtagit med anledning av rekommendationerna.

- Säkerställ att alla verksamheter har dokumenterat sina väsentliga processer.
- Säkerställ att respektive förvaltning utarbetar sin egen risk- och väsentlighetsanalys. Att rutiner för definierade riskområden utformas och dokumenteras samt att relevanta kontrollmoment för dessa rutiner införs i nämndernas planer för intern kontroll.
- Säkerställ att ansvaret för samordning av internkontrollfrågor preciseras, bl. a genom att utarbeta instruktioner för vad samordnaren ansvarar för.
- Säkerställ att en grupp bestående av samtliga ansvariga för intern kontroll inom kommunen bildas för att utbyta erfarenheter och för att underlätta en kommungemensam styrning beträffande intern kontroll.
- Säkerställ att de kommunala bolagen genomför intern kontroll i sin verksamhet.

2.3.2 Åtgärder/Kommentar från nämnden

- Nämnden skall senast mars månad varje år anta en särskild plan för innevarande års granskning/uppföljning av den interna kontrollen med utgångspunkt från en väsentlighets- och riskbedömning. I planen ska ingå vad som ska granskas under året, vilka regler och anvisningar som berörs, vem som är ansvarig för granskningen och när granskningen ska rapporteras till nämnd. Planen ska överlämnas till kommunstyrelsen senast den 31 mars. I samband med pensionsavgång av tidigare sammanhållande tjänsteman har funktionen att hålla samman dokumentationen övergått till nämndsekreterare för kommunstyrelsens förvaltning med rapporteringsansvar till kommunstyrelsen. Nämndernas samlade internkontrollplaner för kommande verksamhetsår samt resultat av innevarande års kontroll, samlas och delges kommunstyrelsen under april månad. Ett beslutssystem Hypergene håller på att implementeras. Ny centralt placerad ekonomtjänst är anställd med fokus på uppföljning/verksamhetsanalys, köptrohet mot gällande avtal samt direktupphandlingar mm.
- Se ovan samt för att säkerställa att beslutad internkontrollplan i respektive nämnd följs upp och att eventuella brister åtgärdas tydliggörs respektive nämnds internkontrollplan i nämndsplan.
- I gällande årsarbetsplan där återkommande aktiviteter planeras in sker en avstämning av arbetsgruppen varje vecka året runt. Som ett led i det ordinarie beredningsarbetet utgår arbetet från en årsplanering där det varje vecka sker

avstämning av vilka kommunövergripande ärenden som skall beredas för de olika nämnderna. En gång i månaden träffas samtliga nämndsekreterare och kommunledningen i syfte att stämma av planeringen på längre sikt. Instruktioner till nämndsekreteraren med samordningsansvar är att med framförhållning säkerställa att i detta fall reglementet för internkontroll följs.

- Bolaget har ingen officiell internkontrollplan upprättad i dagsläget. Frågan om upprättande av kontrollplan kommer att lyftas upp på nästa styrelsemöte.

2.3.3 Vår bedömning

Efter genomförd uppföljning är vår bedömning att kommunstyrelsen har genomfört eller påbörjat arbetet med de flesta förbättringsområden/rekommendationer som framgick i granskningen av intern kontroll från 2015.

Det framkommer av uppföljningen att förvaltningen senast mars månad varje år antar en särskild plan för innevarande års granskning/uppföljning av den interna kontrollen med utgångspunkt från en väsentlighets- och riskbedömning.

Gällande årsarbetsplan där återkommande aktiviteter planeras in sker en avstämning av arbetsgruppen varje vecka året runt. Som ett led i det ordinarie beredningsarbetet utgår arbetet från en årsplanering där det varje vecka sker avstämning av vilka kommunövergripande ärenden som skall beredas för de olika nämnderna

En rekommendation i genomförd granskning var att säkerställa att de kommunala bolagen genomför intern kontroll i sin verksamhet. Vår bedömning är att denna rekommendation kvarstår. Av den anledningen rekommenderar vi därför kommunstyrelsen att lyfta upp frågan på nästa styrelsemöte.

2.4 Behörighet och loggkontroll

Syftet med granskningen som genomfördes 2017 var att övergripande svara på om ansvariga efterlevde kommungemensamma och verksamhetsspecifika styrande dokument för behörighetshantering och åtkomstkontroll. Detta eftersom de är centrala komponenter i kommunens arbete med informationssäkerhet.

2.4.1 Iakttagelser/rekommendationer till nämnden och kommunstyrelsen

Nedan presenteras de kommentarer som lämnades i samband med granskningen:

Kommunen har efter granskningen 2016 startat ett större åtgärdsarbete omfattande kommunens alla processer. Åtgärderna och bakgrunden till varför har kommunicerats till de anställda. Informationsklassificering och att arbeta processinriktat uppfattar vi vara centrala komponenter i åtgärdsarbetet tillsammans med beslutet att alla verksamheter omfattas. Det senare understryks av att det uppges att utformas utbildning för alla användare. Kommunen har köpt och infört ett systemstöd för åtgärdsarbetet. Mallar för nödvändig dokumentation är under framtagande. Kommunrevisionen gör bedömningen

att pågående åtgärdsarbete måste vara en prioriterad process även i arbetet inför Dataskyddsförordningens införande i maj 2018.

2.4.2 Åtgärder/Kommentar från nämnden och kommunstyrelsen

Kommentarer från Socialförvaltningen:

Övergripande och förvaltningsspecifika styrdokument är tagna av socialnämnden och inte enskild tjänsteman, vid uppföljningen lämnades av misstag in en version av dokument där det inte framkom att dokumentet varit uppe i Socialnämnden och beslutats där.

Socialförvaltningen tilldelar behörigheter utifrån skriftliga beställningar från ansvariga chefer för respektive verksamhet. Systemförvaltaren tar ut information ur systemet vilken verksamhet som användarna har behörighet och lämnar till ansvarig chef för kontroll och godkännande. Användare som inte är inloggade i systemet under 120 dagar inaktiveras automatiskt och behörigheter tas bort efter information från ansvarig chef. Vid kontrollen med granskare fick undertecknad information om att kontrollerna som skedde i systemet inte uppfyllde kraven och undertecknad svarade då att detta skulle revideras vilket granskare avrådde ifrån och rekommenderade att detta skulle ske först efter att kommunstyrelsen kommit med tydligare uppdaterade styrande dokument varför detta inte genomförts av socialförvaltningen. Loggkontroller och behörighetskontroller sker fortsatt inom socialförvaltningen enligt gällande styrande dokument men de brister i frekvensen av kontrollen då ansvariga chefer och undertecknad inte alltid hinner göra detta varje månad. Vid en uppdatering av de styrande dokumenten skulle frekvensen ha ändrats.

Kommentarer från kommunstyrelsen:

Kommunen har sedan den 1 januari 2019 anställd en arkivarie som har uppgiften att jobba specifikt med informationssäkerhet. Det har därför inte pågått ett aktivt arbete under hösten med den delen. Kommunen har dock infört MIM (Microsoft Identity Manager) som per automatik lägger upp användare och tar bort användare i kommunens system utifrån anställning som ett komplement till loggkontroller. Den upptäcker om relevanta personer utifrån benämning/kategori har en anställning. Det pågår dessutom också ett arbete med övergripande loggkontroller som IT ansvarar för. Planen är att kommunen ska stå på tre ben: IT-säkerhet, informationssäkerhet och GDPR frågor.

2.4.3 Vår bedömning

Efter genomförd uppföljning är vår bedömning att socialnämnden och kommunstyrelsen har påbörjat arbetet med de förbättringsområden/rekommendationer som framgick i uppföljningsgranskningen "Behörighet och loggkontroll" från 2017.

Det finns inget formellt nedskrivet svar på granskningens rekommendationer till kommunrevisionen. Svaren vi erhållit har vi fått via mail. För att kunna tillse en

ändamålsenlig uppföljningsgranskning är vår rekommendation att nämnden svarar kommunrevisionen skriftligen och att svaret diarieförs.

3 Sammanfattande bedömning

Utifrån vår genomförda uppföljningsgranskning är vår översiktliga bedömning att kommunstyrelsen och de flesta nämnder tagit till sig, vidtagit åtgärder eller påbörjat ett arbete med de förbättringsområden/rekommendationer som framgick av respektive granskning 2013-2016.

För att säkerställa en ändamålsenlig uppföljning av tidigare genomförda granskningar är vår rekommendation att respektive nämnd på anmodan från kommunrevisionen ska lämna ett skriftligt svar till kommunrevisionen avseende de förbättringsområden och rekommendationer som framgår av granskningen.

2019-01-17

KPMG AB

Linnéa Grönvold
Kommunal revisor

Karin Helin-Lindvkist
Certifierad kommunal revisor